

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 1014200626
Dátum vydania rozhodnutia: 11.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014200626.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Jany Hatalovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: T. T. W., K., bytom U. F. XXXX/XXX, Q., právne zastúpeného JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom so sídlom Klincová 35, Bratislava, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29 augusta 8, 813 63 Bratislava, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Sd/60/2014-68 zo dňa 7. decembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Sd/60/2014-68 zo dňa 7. decembra 2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 5 marca 2014 (ďalej aj ako „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 65, § 82, § 114 ods. 1, § 274 a § 293z zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) priznala navrhovateľovi starobný dôchodok od XX.XX.XXXX v sume 166,20 € mesačne, ktorá bola postupne zvyšovaná na sumu 194,80 € mesačne od 01.01.2014.

Na opravný prostriedok navrhovateľa krajský súd preskúmal rozhodnutie odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), pričom dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nebol dôvodný. Preto preskúmané rozhodnutie potvrdil.

Navrhovateľ namietal, že odporkyňa pri výpočte sumy starobného dôchodku vychádzala z predpokladu, že na výpočet výšky výsluhového dôchodku bola zhodnotená doba služby 31 rokov. Poukazoval na ustanovenie § 39 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom pre prejednávajú právnu vec (ďalej len „zák. č. 328/2002 Z.z.“) a zastával názor, že na výpočet a zhodnotenie doby služby na účel výsluhového dôchodku je

možné započítať maximálne 30 rokov služby a prevyšujúci 1 rok služby mu nebol zhodnotený Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia a ani odporkyňou. Uviedol, že doba služby nemala vplyv na výšku výsluhového dôchodku, resp. nemohla v ňom byť zhodnotená, a preto táto doba musí byť zhodnotená vo všeobecnom systéme dôchodkového systéme Sociálnej poisťovne.

Krajský súd vychádzal z rozhodnutia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcia personálnych a sociálnych činností a osobný úrad, odbor sociálneho zabezpečenia Bratislava Č.p.: SPC-30.309-14/5-2004 zo dňa 07.06.2004, ktorým bol navrhovateľovi podľa § 38, 39, 58, 60 a 128 zák. č. 328/2002 Z.z. priznaný výsluhový dôchodok od XX.XX.XXXX vo výške 17 110,- Sk mesačne. Navrhovateľovi pre nárok a výšku výsluhového dôchodku bola zhodnotená základná vojenská služba od 31.07.1968 do 30.07.1970 v I. kategórii funkcií, doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 08.09.1970 do 31.12.1994 v I. kategórii funkcií, doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 01.02.1999 do 31.12.1999 v I. kategórii funkcií a doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 01.01.2000 do 31.03.2004 v III. kategórii funkcií, celkove služobný pomer trval 31 rokov a 182 dní.

Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok od XX.XX.XXXX, pričom pre priznanie výsluhového dôchodku a jeho výšku bola zhodnotená doba služobného pomeru 31 rokov a 182 dní.

V súvislosti s námietkou navrhovateľa, že na výpočet výsluhového dôchodku bola zhodnotená doba 30 rokov a prevyšujúci 1 rok navrhovateľovi nebol zhodnotený Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia ani odporkyňou krajský súd konštatoval, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že navrhovateľovi bola pre nárok a výšku výsluhového dôchodku zhodnotená celá doba služobného pomeru v rozsahu 31 rokov a 182 dní. V tejto súvislosti ďalej poukázal na to, že výška výsluhového dôchodku bola obmedzená jeho maximálnou možnou výmerou podľa § 39 zák. č. 328/2002 Z.z. v znení účinnom do 30.04.2013 vo výške 60% zo základu na jeho výpočet a nie zhodnotením služobnej doby maximálne v rozsahu 30 rokov ako uvádza navrhovateľ, a preto túto námietku neakceptoval.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom najmä namieta, že s poukazom na § 39 zák. č. 328/2002 Z.z. obdobie služby navrhovateľa v rozsahu 1 roku a 182 dní nemalo vplyv na výšku výsluhového dôchodku. Navrhovateľ vykonával službu v policajnom zbore 31 rokov a 182 dní a výška jeho výsluhového dôchodku sa rovná výške výsluhového dôchodku za 30 rokov služby v policajnom zbore. Preto sa domáhal zhodnotenia doby služby presahujúcej 30 rokov vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Tiež poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4So/11/2009, týkajúce sa obdobnej situácie, pričom krajský súd sa s touto judikatúrou nevysporiadal a neodôvodnil svoj odklon od tam zmieneného právneho názoru.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ namieta porušenie práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a práva na legitímne očakávania krajským súdom.

Záverom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby odporkyňa uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa zo dňa 27.01.2017 uviedla, že dôvody, ktoré navrhovateľ uvádza v podanom odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia. Trvá na vecnej správnosti preskúmaného rozhodnutia a preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“) a s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané

oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, a preto postupom podľa § 219 ods. 1 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok krajského súdu potvrdil.

Rozsudok verejne vyhlásil dňa 11. septembra 2018 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie odporkyne o výške starobného dôchodku navrhovateľa, preto primárne v medziach podaného odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, najmä z pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal s námietkami navrhovateľa uplatnenými v návrhu na preskúmanie, a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne.

Podľa rozhodnutia MV SR, odboru sociálneho zabezpečenia a zdravotníctva, sekcie personálnych a sociálnych činností Č. p. : SPC-30.309-14/5-2004 zo dňa 07.06.2004 bol navrhovateľovi podľa § 38, § 39, § 58, § 60 a § 128 zák. č. 328/2002 Z. z. priznaný výsluhový dôchodok od XX.XX.XXXX. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľovi skončil služobný pomer dňom 31.03.2004. Pre výpočet výsluhového dôchodku bola navrhovateľovi zhodnotená podľa § 58 zákona doba trvania služobného pomeru 31 skončených rokov.

Podľa oznámenia MV SR, odboru sociálneho zabezpečenia č. SPOU-OSZ-30.309-27/2014-VZ zo dňa 09.06.2014 bola navrhovateľovi pre nárok a výšku výsluhového dôchodku hodnotená doba služobného pomeru v policajnom zbore od 08.09.1970 do 31.12.1994, od 01.02.1999 do 31.12.1999, od 01.01.2000 do 31.03.2004 a doba základnej vojenskej služby od 31.07.1968 do 30.07.1970 v trvaní 31 rokov a 182 dní.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ bol príslušníkom policajného zboru, v ktorom sa výkon služby podľa § 58 zák. č. 328/2002 Z.z. hodnotí pre nárok na dávky výsluhového zabezpečenia a ich výšku, od 31.07.1968 do 31.03.2004, t. j. po dobu 31 rokov a 182 dní. Uvedená doba mu bola zhodnotená pre nárok na výsluhový dôchodok, ktorý mu bol priznaný od XX.XX.XXXX. Zák. č. 328/2002 Z.z. v § 58 ods. 1 výslovne ustanovuje, ktoré doby sa zhodnocujú pre vznik nároku na dávky výsluhového zabezpečenia a ich výšku.

Z právnych úprav týkajúcich sa sociálneho poistenia a zabezpečenia ostatných skupín poistencov vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia (zamestnania/služby) pre dávky dôchodkového poistenia.

Zák. č. 461/2003 Z.z. upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu riadne zohľadnené, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok dôchodkového poistenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Osobitný systém poistenia príslušníkov ozbrojených zborov neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, a to aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca a vôbec nehodnotí dobu poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme.

V dôsledku tejto skutočnosti sú poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia vylúčení z

pôsobnosti zák. č. 461/2003 Z.z. len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z., ktorým sa pre nárok na tieto dávky hodnotí aj so započítaním doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

Obdobie služobného pomeru v trvaní 31 rokov bolo zhodnotené v osobitnom systéme pre výšku výsluhového dôchodku navrhovateľa. Pokiaľ však v danom čase právna úprava sociálneho zabezpečenia príslušníkov policajného zboru nespájala s obdobím služobného pomeru presahujúceho 30 rokov ďalšie zvýšenie výsluhového dôchodku, nakoľko tento mohol byť vo výške najviac 60% zo základu vypočítaného podľa ust. § 60 zák. č. 328/2002 Z.z., táto skutočnosť navrhovateľovi nezakladá nárok hodnotiť dobu výkonu služby presahujúcu 30 rokov vo všeobecnom systéme dôchodkového zabezpečenia.

Zák. č. 328/2002 Z. z. v § 58 ods. 1 výslovne ustanovuje, ktoré doby sa zhodnocujú pre vznik nároku na dávky výsluhového zabezpečenia a ich výšku, naproti tomu v § 58 ods. 2 sú uvedené doby, ktoré sa na tento účel nezhodnocujú. Ani tieto, ani žiadne iné ustanovenia tohto zákona ako aj zák. č. 461/2003 Z.z. však neumožňujú vylúčenie iných dôb započítateľnej služby len preto, že presahujú dobu 30 rokov, ktoré boli zhodnotené pre maximálnu percentuálnu výmeru výsluhového dôchodku a ich prevedenie pre účely civilného dôchodkového poistenia.

Zo znenia ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. vyplýva, že za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta získané do 31. decembra 2003 ako aj od 1. januára 2004, ak toto obdobie policajt nezískal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Z rozhodnutia MV SR Č. p. : SPC-30.309-14/5-2004 zo dňa 07.06.2004 vyplynulo, že doba služby, ktorú navrhovateľ získal v rozsahu 31 skončených rokov, mu založila nárok na výsluhový dôchodok.

Podľa § 39 zák. č. 328/2002 Z. z. výsluhový dôchodok policajta alebo profesionálneho vojaka je za 15 rokov trvania služobného pomeru 30% základu zisteného podľa § 60. Za 16. skončený rok trvania služobného pomeru a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru až do 20. skončeného roka trvania služobného pomeru vrátane sa výmera výsluhového dôchodku zvyšuje o 2% základu zisteného podľa § 60. Za 21. skončený rok trvania služobného pomeru a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru až do 25. skončeného roka trvania služobného pomeru vrátane sa výmera výsluhového dôchodku zvyšuje o 3% základu zisteného podľa § 60. Za 26. skončený rok trvania služobného pomeru a každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa výmera výsluhového dôchodku zvyšuje o 1% základu zisteného podľa § 60, najviac však do 60% základu zisteného podľa § 60.

Skutočnosť, že ust. § 39 zák. č. 328/2002 Z. z. v znení platnom pre prejednávajúcu vec nepriznáva ďalšie percentuálne zvýšenie výmery výsluhového dôchodku za dobu služby presahujúcu 30 rokov nie je z pohľadu ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. právne relevantné.

Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že nemožno stotožňovať dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.

V rozsudku pod sp. zn. 4So/11/2009 z 27.01.2010, na ktorý navrhovateľ v odvolaní poukazoval, Najvyšší súd Slovenskej republiky síce odporkyňu zaviazal na zohľadnenie doby služobného pomeru a zhodnotenie doby presahujúcej 16 rokov služby, ktorá sa na výške výsluhového dôchodku neprejavila, avšak v uvádzanom prípade sa jednalo len o zvyškové doby, ktoré sa vzhľadom na zhodnocovanie iba skončených rokov služby nezhodnocujú.

Čo sa týka ďalšej doby služby, t.j. 182 dní, ktoré nemohli byť zhodnotené pre nárok a výšku

výsluhového dôchodku navrhovateľa (a podľa rozhodnutia MV SR ani neboli), odvolací súd sa v takto vymedzenom rozsahu stotožňuje s názorom navrhovateľa o potrebe hodnotenia tejto tzv. zvyškovej doby služby vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Uvedené napokon vyplýva aj z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu, na ktorú navrhovateľ poukazoval.

Z preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že odporkyňa vyššie uvedeným spôsobom postupovala, keď sumu starobného dôchodku (720,67737 €) násobila podielom obdobia dôchodkového poistenia, ktorým je doba zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku 31 rokov a úhrnu obdobia dôchodkového poistenia vrátane doby služby, t.j. 39,9316 rokov. O výslednú sumu 559,48167537 €, zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku (31 rokov), odporkyňa znížila sumu starobného dôchodku navrhovateľa na sumu 161,20 €. Odvolací súd nemal pochybnosti o tom, že odporkyňa správne, v súlade s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu krátila tzv. teoretickú výšku starobného dôchodku navrhovateľa len o skončené roky služby v policajnom zbore. Preto pokiaľ ide o dobu služby v trvaní 182 dní (tzv. zvyškovú dobu), táto nepochybne bola hodnotená vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia.

Pokiaľ krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, vychádzajúc z dostupných podkladov uviedol, že navrhovateľovi bola pre nárok a výšku výsluhového dôchodku hodnotená doba 31 rokov a 182 dní, uvedené konštatovanie vzhľadom na jeho správne závery nemalo žiaden vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Zároveň odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľa o nedostatočnom vysporiadaní sa krajského súdu s predloženou judikatúrou Najvyššieho súdu. K spornej otázke o tvrdenom nezhodnutí doby služby presahujúcej 30 rokov sa krajský súd v napadnutom rozsudku vysporiadal podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne. Pokiaľ logicky a zrozumiteľne odôvodnil, prečo námietku navrhovateľa považoval za nepodstatnú, odvolací súd takúto odpoveď považoval za dostatočnú. Napokon postup krajského súdu nebolo možné vyhodnotiť ako odklon od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu.

Ani dôvody uvedené v odvolaní navrhovateľa proti rozsudku súdu prvého stupňa nemožno považovať za dôvody spôsobilé spochybniť závery ku ktorým dospela odporkyňa a s ktorými sa stotožnil aj súd prvého stupňa. Výpočet sumy starobného dôchodku je v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia vysvetlený podrobne a zrozumiteľným spôsobom. Vzhľadom na to, že odvolací súd nezistil v rozsahu podaného odvolania dôvody spochybňujúce závery, ku ktorým dospel súd prvého stupňa, možno konštatovať, že krajský súd nepochybil, keď preskúmané rozhodnutie potvrdil a preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.